

Sosiaalisen median vaikutuksia

sosiaalinen media // vuorovaikutus // virtuaalimaailma // sosiaalinen verkosto // identiteetti // minäkäsitys // itsetunto // palaute //

Media käsittää kaikki joukkoviestinnän muodot, kuten lehdet, kirjat, radion, television, videot ja internetin. Viime vuosikymmeninä erilaiset internetin käyttöön perustuvat median muodot, etenkin erilaiset sosiaalisen median muodot, ovat yleistyneet nopeasti.

Sosiaalinen media vaikuttaa käyttäjiin monella tapaa. Sen käytössä voidaan tunnistaa monia sosiaalipsykologian tutkimusaiheita, kuten minäkäsityksen ja identiteetin rakentuminen palautteen perusteella, roolit, normit, asenteet, attraktio, aggressiivisuus ja ryhmien väliset suhteet.

Sosiaalisen median on arvioitu muuttavan ihmisten tapaa hahmottaa sosiaalista todellisuutta, olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja jopa ihmisten tapaa suhtautua itseensä. Siksi sosiaalisen median vaikutusten tarkastelu on tärkeää.

SOSIAALINEN MEDIA

Internetin ensimmäisiä vuorovaikutteisia sivustoja olivat verkkoyhteisöt ja keskustelupalstat, jotka rakentuivat aihepiireittäin. Käyttäjä valitsi kiinnostavan aihepiirin, ja liittyi valmiiseen keskusteluun.

Käsitteen sosiaalinen media käyttöösi yleistyi vuodesta 2007 lähtien. Sillä tarkoitetaan internetin sellaisia verkkotiloja (sivuja, ohjelmia), joilla ihmiset voivat olla monipuolisessa vuorovaikutuksessa keskenään. Sosiaalisen median ominaispiirre on se, että käyttäjä ei liity valmiisiin keskustelujen rakenteisiin, vaan käyttäjän tilin ympärille muodostuu egosentrisiä verkostoja. Kunkin käyttäjä on oman käyttäjätilinsä keskipiste, ja muut käyttäjät voivat tarkastella palvelua joko käyttäjätileiltään tai verkostonsa tapahtumien virtana. Sisällöillä ei ole valmiita yleisiä. Sosiaalisessa mediassa voi muodostaa rajattuja tai suljettuja ryhmiä, mutta sosiaalisen median käyttöä voi luonnehtia verkostoissa olemiseksi, ei ryhmään kuulumiseksi.

Niin sanottu somekuupla muodostuu, kun sosiaalisen median käyttäjät valitsevat itse, keitä he seuraavat ja minkä tietolähteiden kanavia tilaavat. Somen kautta saatava tieto on jokaisen käyttäjän kohdalla erilaista, kun käyttäjät kohtaavat verkossa omien valintojensa mukaisen informaation ja uutistarjonnan. Omia mielenpiireitä vastaavien tietolähteiden valitseminen vahvistaa

somen käyttäjän henkilökohtaista maailmankuvaa entisestään, eikä hän edes näe muunlaisia uutisia. Muiden samanmielisten käyttäjien suosittamien sisältöjen lisäksi ohjelmien algoritmit näyttävät sisältöjä käyttäjien mielenkiinnon kohteiden mukaisesti, minkä osaltaan on arvioitu voimistavan somekuuplin muodostumista.

- Miksi sosiaalinen media on tärkeää monille? Mihin sosiaalisiin tarpeisiin se vastaa?
- Mitä eri sosiaalisen median ohjelmia sinä käytät?
- Arvioi miten sosiaalinen media on vaikuttanut maailmankuvaasi.

VUOROVAIKUTUS SOSIAALISESSA MEDIASSA

Vuorovaikutus sosiaalisessa mediassa on muun muassa keskustelua ja yhteydenpitoa, verkkosisältöjen tai omien aineistojen linkittämistä ja jakamista, kuvien lisäämistä ja samanmielisyyden osoittamista. Vuorovaikutus muiden ihmisten kanssa voi olla sosiaalisten suhteiden ylläpitoa ja syventämistä, mutta se mahdollistaa myös täysin uusia vuorovaikutustilanteita. Useat sosiaalisen median tutkimuksissa haastatellut nuoret mainitsivat, että sosiaalisen median kautta on helppo lähestyä sellaisia ihmisiä, joita he eivät muuten välttämättä lähestyisi.

Live-twiittaus, eli tv-ohjelmien reaaliaikaisen kommentoinnin Twitterin kautta, suosio perustuu siihen, että sen avulla voidaan löytää samanmielisiä ihmisiä television katselun seuraksi. Vuorovaikutus muiden live-twiittajien kanssa luo tunteen sosiaalisesta yhteydestä ja muuttaa ohjelman katselukokemusta aktiivisemmaksi.

Ihmisiin tutustuminen voi tapahtua verkossa anonyymeissa yhteisöissä. Niissä on mahdollista ylittää iän, sukupuolen tai etnisen taustan rajoitteita, jotka vaikuttavat vuorovaikutukseen kasvokkain kohdattessa.

Vuorovaikutus sosiaalisessa mediassa tapahtuu suuressa määrin kuvien avulla, ja kuvien käyttötarve on muuttunut pysyvästä tallenteesta hetkessä tapahtuvan vuorovaikutustilanteen osaksi. Ennen älypuhelimien kehitystä valokuvia otettiin vain kameroilla, ja kuville tallennettiin muistoja pysyvää tarkoitusta varten. Puhelimella otetut valokuvat ovat sen sijaan etenkin nuorilla viestinnän ja yhteydenpidon välineitä, eivät dokumentteja. Puhuttujen sanojen tapaan valokuva on kertakäyttöinen, ja sillä on merkitystä vain tiettyssä hetkessä. Tämänkaltaisen viestintä ei toteudu kameralla otetuilla valokuvilla.

Selfieiden ottajia ja jakajia on syytetty narsismista, ekshibitionismista ja omahyväisyydestä, mutta itsen

kuvaamisen perinne on koko valokuvan historian mittainen. Omaista sosiaalisen median ajan omakuvissa on omien tunteiden ja oman läsnäolon viestiminen muille: selfiet ovat kuvallista etäläsnäoloa omalle sosiaaliselle verkostolle.

Jakaminen on eräs vuorovaikutuksen muoto sosiaalisessa mediassa. Eniten jaetaan uutisia, valokuvia, sanomalehtien sisältöjä ja videoita.

Ihmiset ovat sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa aina pohtineet sitä, millaisen vaikutelman itsestään tuottavat sen perusteella, mitä he kertovat eli jakavat omasta elämästään. Nykyään kuitenkin lähes kaikki kohtaavat näitä kysymyksiä jatkuvasti osana toimintaa sosiaalisessa mediassa. Vuorovaikutustutkimuksen klassikko Erving Goffman (1922–1982) puhui käsitteellä *facework* (1955) kasvotyöstä, tarkoittaen sillä vuorovaikutuksessa ilmeneviä toimintatapoja, joilla yksilöt rakentavat ja ylläpitävät omia ja toisten sosiaalisia kasvoja. Voidaan ajatella, että sosiaalinen media on uusi kasvotyön areena, jossa tuodaan esille oman elämän esitetyksi haluttuja puolia.

Sosiaalisen median kohdalla korostetaan usein yksilöllisyyttä, mutta toimintaa siinä määräävät vahvasti sosiaaliset normit. Goffman kirjoitti: "Vaikka sosiaaliset kasvot voivat olla kaikkein henkilökohtaisinta omaisuuttamme ja keskeisin mielihyvä ja turvan läheteemme, ne ovat kuitenkin vain lainaa yhteiskunnalta; ne otetaan heti pois, jos emme käyttäyty niiden arvoisesti."

- Kuinka paljon vietät aikaa sosiaalisessa mediassa? Onko sen käyttö vaikuttanut sinun muihin sosiaalisiin suhteisiisi?
- Millä tavoin olet vuorovaikutuksessa sosiaalisessa mediassa muiden käyttäjien kanssa?
- Oletko joskus mielestäsi epäonnistunut sosiaalisessa mediassa? Mitä silloin tapahtui? Miltä se tuntui? Miten ratkaisit tilanteen?